

Vergaderjaar 2021–2022

33 118

Omgevingsrecht

34 986

Aanvulling en wijziging van de Omgevingswet, intrekking van enkele wetten over de fysieke leefomgeving, wijziging van andere wetten en regeling van overgangsrecht voor de invoering van de Omgevingswet (Invoeringswet Omgevingswet)

CM¹

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 september 2021

Met deze brief informeer ik u over de Omgevingswet. Specifiek ga ik in op de aansluitingen op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en de financiën. Daarnaast bied ik uw Kamer het onderzoeksrapport aan van de Auditdienst Rijk (ADR) over de «Opvolging BIT en Gateway adviezen Digitaal Stelsel Omgevingswet», inclusief de managementreactie op dit rapport.

1. Aansluitingen DSO

Zoals toegezegd tijdens het debat op 28 januari 2020 met uw Kamer over de Invoeringswet Omgevingswet² en zoals aangegeven tijdens het notaoverleg in de Tweede Kamer van 25 november 2020 stuur ik u hierbij het maandelijkse overzicht met de Aansluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet in bijlage 1 bij deze brief.³

De cijfers van de afgelopen maanden laten zien dat voor alle aansluitingen rond de 90% – vergunningen en meldingen: 92%, Omgevingsdocumenten 90% en toegepaste regels 86% – van de bevoegde gezagen is aangemeld voor aansluiting. Ongeveer 75% is daadwerkelijk technisch aangesloten. De zomervakantie en de nieuwe releases van lokale en landelijke software hebben ertoe geleid dat het aantal nieuwe aanmeldingen voor aansluiten afvlakt en soms iets terugloopt. We verwachten dat eind 2021 circa 85–90% van de overheden een functioneel werkende aansluiting hebben. Zekerheid over de inwerkingtredingsdatum is belangrijk, omdat dit

¹ De letters CM hebben alleen betrekking op 33 118

² T02851.

³ De monitor wordt wekelijks geüpdatet op de website van het Programma Aan de Slag, <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/implementatie/voortgang-monitoring/aansluitmonitor/>.

overheden vertrouwen geeft dat zij op het juiste moment investeren en implementeren.

Alle inzet is er onverminderd op gericht dat alle partijen kunnen aansluiten op een moment waarop zij nog een half jaar hebben om te kunnen oefenen. Daar wordt in algemene zin over gecommuniceerd door de DSO-organisatie, de regionale implementatiecoaches Omgevingswet en door de implementatieondersteuning van de koepels. Ook wordt per organisatie bijgehouden wanneer zij de aansluiting plannen en of zij succesvol zijn aangesloten. Met de organisaties die nog niet zover zijn wordt contact opgenomen, om het belang van oefenen te benadrukken en te achterhalen of er sprake is van een knelpunt. De DSO-experts bieden ondersteuning in het geval van technische knelpunten. Bij het aansluiten van bevoegde gezagen werken de koepels en het programma Aan de Slag nauw samen met leveranciers. Naast de contacten die het programma heeft met deze overheden, nemen ook de leveranciers verantwoordelijkheid om al hun klanten op tijd aan te sluiten. Er wordt dus op meerdere manieren gestimuleerd en gestuurd om op tijd aan te sluiten.

Daar waar het half jaar oefentijd bij een bevoegd gezag in het gedrang lijkt te komen, worden individuele organisaties benaderd met het oog op de naderende deadlines. Afhankelijk van de oorzaak helpen koepels, leveranciers, de regionale implementatie coaches Omgevingswet of DSO-experts om hen alsnog zo snel mogelijk aan te sluiten. Indien dit om welke reden dan ook niet mogelijk is, reiken zij alternatieven aan om toch te kunnen oefenen.

2. Rapport ADR over opvolging adviezen BIT en Gateway

Op initiatief van BZK is de Auditdienst Rijk (ADR) gevraagd om onderzoek te verrichten naar de opvolging van de adviezen die in 2020 door het Bureau ICT Toetsing en Bureau Gateway zijn uitgebracht over de (implementatie van) het DSO. Ik heb eerder de Tweede Kamer aangegeven dat er aandacht wordt besteed aan de opvolging van deze adviezen, het ADR-rapport is hier een uitwerking van. Het inhoudelijk onderzoek vond plaats in de periode maart tot en met juli 2021. De ADR heeft gekeken naar de manier waarop invulling is gegeven aan de adviezen, hoe maatregelen zijn belegd en waar nog verbetering kan of zou moeten plaatsvinden. Op 26 juli jl. heeft de ADR zijn onderzoeksrapport opgeleverd.

De ADR concludeert in zijn rapport dat er hard wordt gewerkt om opvolging te geven aan de adviezen en vooruitgang te zien is. Wel merken zij op dat het beoogd effect van veel getroffen maatregelen niet voldoende concreet is gemaakt, waardoor niet goed kan worden bepaald wanneer een advies volledig is opgevolgd. Het stemt mij aan de ene kant tot tevredenheid dat de ADR constateert dat er hard gewerkt wordt aan de opvolging en dat vooruitgang zichtbaar is. Dit sluit ook aan bij mijn eigen beeld hiervan. Het tweede deel van de hoofdconclusie wijst mij op de noodzaak tot het nader concretiseren van de beoogde effecten. Deze conclusie en aanbevelingen neem ik over. In de managementreactie, die als bijlage bij het rapport is gevoegd, is in detail beschreven welke acties in gang zijn gezet om dit te verbeteren (zie bijlage 2). Deze acties zijn op dit moment in uitvoering.

3. Financiën Omgevingswet

Zoals gemeld in het antwoord op de vraag van het Kamerlid Bromet⁴, heeft de verschuiving van de inwerkingtreding van de Omgevingswet van 1 januari 2022 naar 1 juli 2022 financiële gevolgen voor de bevoegde gezagen en voor het Rijk.

Voor de Rijksoverheid en de bestuurlijke partners brengt dit half jaar extra kosten met zich mee. De verschillende kosten zet ik hieronder nader uiteen.

Voor de rijksoverheid gaat het onder andere om het langer in de lucht houden van de programmaorganisatie en de bestaande, landelijke systemen, en het ondersteunen van tijdelijke alternatieve maatregelen. Hiervoor is 14,4 miljoen euro toegevoegd aan de middelen voor de Omgevingswet.

Verder is voor de invoering en implementatie van de Omgevingswet over een periode van vijf jaar 14,3 miljoen euro extra beschikbaar gesteld. Dit bedrag is bestemd voor de bekostiging van de aan de Eerste Kamer gedane toezegging⁵ over implementatie en loopt door tot vijf jaar na inwerkingtreding. Met de bestuurlijke partners zal ik zorgdragen voor een goede invulling hiervan.

Daarnaast is er een bedrag van 23 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de extra kosten van de implementatie – door het verschuiven van de inwerkingtreding van de wet – bestemd voor de koepels van gemeenten, provincies en waterschappen en voor de rijkspartijen die de Omgevingswet invoeren. VNG, IPO, Unie van Waterschappen en rijkspartijen verkennen op dit moment hoe het bedrag van 23 miljoen euro kan worden ingezet als stimulans voor een goede en tijdige invoering van de wet. Zij denken aan maatregelen die de implementatie van de wet op 1 juli 2022 extra ondersteunen, zodat het geld ten goede komt aan alle organisaties die de Omgevingswet moeten invoeren. Hiermee kom ik ten aanzien van het verschuiven van de inwerkingtreding van de wet, tegemoet aan de motie van het Kamerlid Van Eijs⁶ om zorg te dragen voor voldoende middelen voor het invoeren van de Omgevingswet.

De ontwikkeling en de afbouw van de landelijke voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO-LV) vergt meer tijd en geld dan aanvankelijk voorzien. Naar aanleiding van het BIT-advies en Gateway Review van eind 2020 zijn de kosten voor de ontwikkeling van het DSO opnieuw geraamd. Conform deze herijking is voor het afbouwen van het DSO-LV tot het basisniveau een bedrag van 30,8 miljoen euro toegevoegd aan de middelen voor de Omgevingswet.

4. Vervolg

Ik hecht eraan dat in beide Kamers een zorgvuldige behandeling kan plaatsvinden en dat u over de informatie beschikt om een goede afweging te kunnen maken over de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Daarom wil ik u graag nog nader informeren over de stand van zaken en de stappen die zijn of nog moeten worden gezet. Voordat het ontwerp van het koninklijk besluit voor inwerkingtreding van de Omgevingswet via een voorhangprocedure aan uw Kamer wordt voorgelegd. Dit zoals ik heb

⁴ 2021Z07001.

⁵ T02855.

⁶ Kamerstukken II, 2020/21, 33 118, nr. 165.

aangekondigd in mijn brief van 27 mei 2021⁷ en bij de beantwoording van uw vragen op 10 september 2021⁸.

Uiterlijk begin november stuur ik u daartoe een brief met de meest recente Implementatiemonitor, de stand van zaken van het DSO – waaronder de stand van zaken van de landelijke voorziening en de meest recente aansluitcijfers. Op basis van de behoefte voer ik graag het debat met de Tweede Kamer over de datum van inwerkingtreding. Zodat ik vervolgens ook met u kan spreken over de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Na de uitwisseling in beide kamers zal ik beslissen over het moment van het formeel voorhangen van het inwerkingtredings-KB bij beide Kamers.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren

⁷ Kamerstukken II 2020/21, 33 118, nr. 190.

⁸ Kamerstukken I 2020/21, 33 118, 34 986 , verslag van een schriftelijk overleg vastgesteld op 13 september 2021.